

Serbest meslek faaliyetinin ticari kazançla birlikte yapılması halinde tutulacak defter hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.06.18.02-32236-8120-226
Tarih	13.04.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.06.18.02-32236-8120-226

13/04/2011

Konu : Serbest meslek faaliyetinin ticari kazançla birlikte yapılması halinde hangi defterin tutulması gerektiği hk.

İlgi dilekçenizde; ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... vergi numaralı mükellefi olarak tarihinden itibaren mühendislik, müşavirlik ve sondaj malzemeleri alım satımı faaliyetlerinde bulunduğunuz, söz konusu faaliyet için işletme defteri tasdik ettirdiğiniz ancak jeoloji mühendisliği konusunda danışmanlık yapacağınız firmaların olacağı belirtilerek, bu faaliyetiniz ile ilgili olarak hangi belgenin kullanılacağı ile hangi defterin tasdik ettirileceği hususunda Başkanlığımızdan görüş verilmesi talep edilmiştir.

I-GELİR VERGİSİ YÖNÜNDEN YAPILAN DEĞERLENDİRME

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 37'inci maddesinde "Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar ticari kazançtır." hükmü yer almıştır.

Yine aynı Kanunun 65'inci maddesinde de; "Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır." hükmü yer almıştır.

Aynı Kanunun 66'ncı maddesinin 1'inci fıkrasında ise; " Serbest meslek faaliyetini mutad meslek halinde ifa edenler, serbest meslek erbabıdır. Serbest meslek faaliyetinin yanında meslekten başka bir iş veya görev ile devamlı olarak uğraşılması bu vasfı değiştirmez." hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca konu ile ilgili olarak yayımlanan 221 Seri Nolu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin "Serbest Meslek Faaliyeti-Serbest Meslek Erbabı" başlıklı 1'inci bölümünün 1.2.Serbest Meslek Erbabı başlıklı 11'inci paragrafında, serbest meslek faaliyetinin yanında başka bir iş veya görev ile devamlı olarak uğraşılmasının bu vasfı değiştirmeyeceği, serbest meslek erbabı olan bir kimsenin aynı zamanda ticari kazanç sahibi veya ücretli de olabileceği, bu durumunun serbest meslek erbabı olma niteliğini değiştirmeyeceği açıklanmıştır.

Buna göre, tarafınızca yapılan sondaj malzemelerinin alım satımı ve sondajlama faaliyeti sonucu elde edilen kazancın ticari kazanç olarak vergilendirilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan; Jeoloji Mühendisliği konusunda yapacağınız danışmanlık faaliyetinin serbest meslek faaliyeti ve bu faaliyet sonucunda elde edilen kazancın da serbest meslek kazancı olarak vergilendirilmesi gerekmektedir.

I-VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN YAPILAN DEĞERLENDİRME

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 172 nci maddesinde; serbest meslek erbabına defter tutma mecburiyeti getirilmiş, 210 uncu maddesinde de serbest meslek erbabının serbest meslek kazanç defteri tutacağı hüküm altına alınmış, 236 ncı maddesinde ise " Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteriye de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir." hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan; anılan Kanunun 227'nci maddesi gereğince, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburi olduğundan, ticaret erbabınca Kanunun 229 uncu maddesine göre satılan emtia veya yapılan iş karşılığında, müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere müşteriye ticari bir vesika olarak fatura düzenlenmesi, 177 nci maddede 6 bent halinde sayılan şartlardan birinin taşınması halinde bilanço esasına göre, aksi takdirde işletme hesabı esasına göre defter tutulması gerekmektedir

Yukarıda yer alan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, mühendislik, müşavirlik ve sondaj malzemeleri alım satımı faaliyetleri kapsamında elde edilen kazancın ticari kazanç olarak vergilendirilmesi gerektiğinden, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 177'nci maddede 6 bent halinde sayılan şartlardan birini taşımanız halinde bilanço esasına göre, aksi takdirde işletme hesabı esasına göre defter tasdik ettirilerek satılan emtia veya yapılan iş karşılığında fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Ancak; jeoloji mühendisliği konusunda yapılacak danışmanlık hizmetinin diğer işlerden bağımsız olarak yapılması halinde bu faaliyetten elde edilen gelirin serbest meslek faaliyeti olarak vergilendirilmesi ve bu faaliyetinizden elde edilen gelir için serbest meslek kazanç defteri tasdik ettirilerek serbest meslek makbuzu kullanılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Vergi Dairesi Başkanı a.

Grup Müdürü V.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026